

20 wywiadów
na
20-lecie PKA

20
PKA

Liczebna przewaga profilu ogólnoakademickiego
nad profilem praktycznym

– przyczyny, skutki i przyszłość

(5725 OA, 3342 PP – źródło: Radon, stan na 2.12.2021 r.)

Wywiad

z dr. hab. Dariuszem Surowikiem

Rektorem

Akademii Nauk Stosowanych

w Łomży

Dlaczego dominującym profilem studiów w Polsce jest profil ogólnoakademicki (5725 OA, 3342 PP – źródło: Radon, stan na 2.12.2021 r.)?

Wydaje się że przewaga profilu ogólnoakademickiego nad profilem praktycznym wynika z faktu, że uczelnie akademickie mają swobodę wyboru profilu. Mogą kształcić zarówno na profilu ogólnoakademickim, jak i na profilu praktycznym. Uczelnie zawodowe są zobowiązane są do tego, aby wszystkie kierunki prowadzone na tych uczelniach były kierunkami o profilu praktycznym. Kierunków proponowanych przez uczelnie akademickie jest zdecydowanie więcej, ale tylko niektóre z nich decydują się prowadzić studia o profilu praktycznym, ponieważ wymaga to więcej wysiłku, więcej zajęć praktycznych, więcej zajęć z osobami, które zdobytą wiedzę stosują na co dzień w praktyce i mają doświadczenie zawodowe uzyskane poza systemem szkolnictwa wyższego. Większość uczelni akademickich prowadzi kierunki o profilu ogólnoakademickim, ponieważ prowadząc takie kierunki, uczelnie mogą bazować jedynie na nauczycielach akademickich zatrudnionych danych uczelniach. Nie muszą zatrudniać praktyków ani organizować trzy- bądź sześciomiesięcznych praktyk zawodowych dla studentów.

W jaki sposób najlepiej opisać różnice między profilem OA i PP?

Podstawową różnicą między profilem ogólnoakademickim a profilem praktycznym jest wymiar zajęć praktycznych, które realizowane są na kierunkach o profilu praktycznym. W porównaniu z kolegami, którzy kształcą się na studiach o profilu

ogólnoakademickim, studenci, którzy studiują na kierunku o profilu praktycznym, mają zdecydowanie więcej zajęć praktycznych, zajęć warsztatowych, zajęć w postaci projektów. Ponad połowa zajęć dydaktycznych musi być prowadzona przez nauczycieli akademickich, którzy są praktykami. Ponadto studenci studiujący na kierunkach o profilu praktycznym w okresie studiów odbywają trzy- bądź sześciomiesięczne praktyki, które znakomicie przygotowują ich do wykonywania zawodu. W przypadku profilu ogólnoakademickiego proces dydaktyczny musi być powiązany z działalnością naukową uczelni w dyscyplinie, do której dany kierunek studiów jest przypisany.

Czym kierują się uczelnie, określając profil studiów na danym kierunku? Czy zdaniem Pana Profesora przyporządkowanie kierunku do profilu studiów zawsze jest podyktowane wizją, czy być może wynika z innych czynników?

Uczelnie zawodowe w zasadzie nie mają wyboru, ponieważ zapis w ustawie Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce jednoznacznie wskazuje, że wszystkie kierunki, które są prowadzone przez takie uczelnie, muszą być kierunkami o profilu praktycznym. Uczelnie akademickie mogą wybrać profil studiów, które prowadzą, i tak jak wspomniałem wcześniej, zdecydowanie częściej wybierają profil ogólnoakademicki. Prowadzenie kierunku studiów o takim profilu jest po prostu łatwiejsze.

Zdarza się jednak, że niektóre uczelnie akademickie podejmują trud i decydują się na prowadzenie profilu praktycznego, zdając sobie sprawę, że profil ten jest dla studentów atrakcyjniejszy, a przy tym lepiej przygotowuje ich do wejścia na rynek pracy.

Jakie trudności/ułatwienia napotykają uczelnie, prowadząc kierunek o profilu ogólnoakademickim, a jakie – gdy prowadzą kierunek o profilu praktycznym?

Uczelnie, które prowadzą kierunki o profilu praktycznym, mają obecnie problem ze znalezieniem dobrych nauczycieli akademickich, którzy jednocześnie pracują poza systemem szkolnictwa wyższego, są praktykami w obszarach swojego funkcjonowania. Każda uczelnia, która prowadzi kierunek praktyczny, musi takich nauczycieli zatrudniać. Kierunek praktyczny to duża liczba zajęć praktycznych. Duża liczba zajęć, które prowadzone są przez nauczycieli akademickich praktyków.

Wszyscy jednak wiemy, jakie uposażenia mogą dzisiaj zaoferować uczelnie, a jakie oferowane są w biznesie. Uczelnie prowadzące kierunki o profilu praktycznym, takie jak np. informatyka, mają ogromny problem ze znalezieniem informatyków, którzy zechcą poprowadzić zajęcia ze studentami, ponieważ płace oferowane przez firmy informatyczne są nieporównywalnie bardziej atrakcyjne niż te uczelniane. Podobne trudności mają uczelnie, które prowadzą kierunki związane z naukami o zdrowiu czy naukami medycznymi. Bardzo trudno jest pozyskać do prowadzenia zajęć pielęgniarki czy lekarzy specjalistów. Obecnie wynagrodzenia w ochronie zdrowia znacząco odbiegają od tego, co mogą zaoferować uczelnie. Zdarza się jednak, że trafiają się pasjonaci, którzy chcą dzielić się swoim doświadczeniem, swoją wiedzą, nie patrząc na wysokość uposażenia. Kolejny problem w przypadku kierunku o profilu praktycznym to znalezienie odpowiedniej liczby miejsc odbywania praktyk zawodowych. Nie wszyscy pracodawcy chcą przyjmować studentów na wielomiesięczne praktyki. Są tacy pracodawcy, którzy chętnie przyjmują studentów, ale są i tacy, dla których jest to problem. Zaburza to czasami funkcjonowanie firmy, zwłaszcza kiedy należy wyznaczyć opiekuna praktyki, który część swojego czasu pracy poświęca na opiekę nad studentami. Wartością dodaną dla pracodawców jest jednak praca wykonywana przez studentów.

Czy kandydaci na studia przy wyborze kierunku studiów kierują się ich profilem?

Myślę, że to zależy od kierunku studiów. Wydaje się, że w przypadku studiów inżynierskich lub studiów z obszaru nauk medycznych czy nauk o zdrowiu studenci, mając do wyboru profil ogólnoakademicki lub profil praktyczny, częściej wybiorą ten ostatni. Są to przykłady kierunków przygotowujące do

wykonywania zawodów, w których umiejętności praktyczne połączone z wiedzą są istotniejsze niż sama wiedza.

Świadomi kandydaci na studia, którzy wiedzą, że po ukończeniu studiów proces rekrutacji do pracy będzie wymagał nie tylko przedłożenia odpowiedniego dyplomu, ale i pokazania swoich umiejętności, częściej decydują się na studia o profilu praktycznym, które lepiej przygotowują ich do wykonywania zawodu, a przy tym pozwolą im osiągnąć większy poziom umiejętności praktycznych w trakcie studiów, niż gdyby podjęli decyzję o studiowaniu na tym samym kierunku, lecz w ramach studiów o profilu ogólnoakademickim.

Z drugiej jednak strony kandydaci, którzy rozważają podjęcie po studiach pracy naukowej, z pewnością wybiorą profil ogólnoakademicki, ponieważ kierunek studiów o takim profilu pozwoli im się lepiej przygotować do realizacji tego marzenia w przyszłości.

Czy pracodawcy, zatrudniając absolwenta, zwracają uwagę na profil ukończonych przez niego studiów?

Trudno powiedzieć, czy pracodawca zatrudniający absolwenta zwraca uwagę na profil ukończonych przez niego studiów. Nie przeprowadzaliśmy takich badań.

Publiczne uczelnie zawodowe, a ten sektor systemu szkolnictwa wyższego reprezentuję, mają tak ugruntowaną pozycję w swoich regionach, że pracodawcy mają świadomość, że kształcą one na studiach o profilu praktycznym. Wiedzą też, jaki jest poziom tych studiów i jak ich absolwenci są przygotowani do wykonywania zawodu, do wejścia na rynek pracy. Myślę, że jest powszechna świadomość, że nasi absolwenci są bardzo dobrze przygotowani i mają szerokie spektrum umiejętności. Myślę też, że to, na co zwracają uwagę pracodawcy, zależy od specyfiki firmy, która planuje zatrudnić absolwenta. Na rynku pracy dyplom ma obecnie znaczenie wtórne, liczą się: wiedza, umiejętności, w tym umiejętność rozwiązywania problemów i kreatywność, oraz doświadczenie. To, czy absolwent starający się o pracę takie przymioty posiada, zależy chyba bardziej od niego samego niż od profilu ukończonych przez niego studiów. Nabyciu jednych przymiotów w większym stopniu sprzyjają studia o profilu ogólnoakademickim, nabyciu innych – studia o profilu praktycznym.

Warszawa, 2022 r.

20 wywiadów
na
20-lecie PKA